Działo się w Warszawie w Zamku Jego Królewskiey Mości Dnia Trzydziestego pierwszego Miesiąca Marca, Roku Pańskiego Tysiącznego Siedmsetnego Dziewięćdziesiątego Drugiego.

Do Urzędu i Akt Ziemiańskich Warszawskich Osobiście przyszedłszy Wielmożny Antoni Siarczyński Jego Królewskiey Mości, Seymowy i Konfederacyi Koronney Sekretarz, do tychże Akt Konstytucyą niżey wyrażoną podał, którey takowa następuie osnowa.

Deklaracya o Sądach Trybunalskich w Wielkim Xięstwie Litewskim.

Ustanowiwszy powyższą Ordynacyą Trybunału w Wielkim Xięstwie Litewskim, My Król wraz z Stanami Seymuiącemi mieć chcemy: aby Onże odprawiał się stósownie do Prawideł Nowey Ustawy, a w dalszych punktach ninieyszym Prawem nieobiętych stósownie do Statutu Wielkiego Xiestwa Litewskiego i Konstytucyi ninieyszą Ustawę poprzedzaiących, dopoki *Codex* Praw Cywilnych i Kryminalnych przez Nas Króla i Stany Seymuiące wydany niezostanie, i na ten koniec ustanawiamy Regestra Sądowe Trybunału Głównego Wielkiego Xięstwa Litewskiego, iedne z nich oznaczamy szczególne do Jzb oddzielnych, drugie ogólne do Jzb *in pleno* Trybunału należące; iakoto:

Regestra Starych Wpisów w Jzbach oddzielnych.

1mo. Appellacyiny. *2do.* Sprzeciwieństwa *3tio.* Officii *4to.* Extraordynaryiny Taktowy *5to.* Obligowy *6to.* Taktowy Ordynaryiny.

Regestra Starych Wpisów w Jzbie in pleno.

1mo. Regestr Remissyiny. *2do.* Regestr *Incarceratorum.* Podział tych Regestrów na Jzby Trybunalskie ten oznaczamy. Do Jzby pierwszey należeć będą Regestra te, które należały do Trybunału Repartycyi Litewskiey w Wilnie sądzącego się. Do drugiey Trybunału Jzby, należeć będą te, które należały do Repartycyi Ruskie, w Grodnie odprawianey. Oprócz Regestrów Remissyinego i *Incarceratorum* Oboyga Repartycyi, z których Sprawy *in pleno* Trybunału w złączoney Jzbie do sądzenia przezna-

znaczamy. Porządek tychże Regestrów brania, z nich Spraw wołania i sądzenia następuiący postanawiamy: Nayprzód Regestr Appellacyiny, potym Sprzeciwieństwa, tož Extraordynaryiny Taktowy, do odsądzenia iedney oczewistey z każdego w kolei wymienionego Regestru, dopiero Obligowy do odsądzenia Wpisów iedney Kadencyi Trybunalskiey, a zaś Regestr Ordynaryiny Taktowy w każdym czasie, osobliwie w ciągu każdey z innego Regestru Sprawy koniecznie brany, i chociażby żadney Rekwizycyi od Stron niebyło, do ostatniego Wpisu porządkiem przewoływany bydź powinien. Sprawy z tychże Regestrów, które *per Sententiam paritatis* po tey Ustawie odchodzić będą należeć maią do Regestru Nowego *Paritatis* poniżey przydaiącego się.

Regestra Remissyiny Spraw determinacyinych, iakotez *Incarceratorum*, Spraw Kryminalnych starych Wpisów *in Pleno* w czasie i sposobie przez ordynacyą Trybunalską opisanym porządkiem wołane i sądzone będą.

Regestra Nowych Wpisów w Izbach oddzielnych.

Znosząc dwa Regestra, pierwszy Sprzeciwieństwa, drugi Obligowy, a odtąd Sprawom o sprzeciwieństwo Dekretom Trybunalskim bądź oczewistym, bądź kontumacyinym, Regestr ten sam, z którego Dekret zapadnie i podobnież o sprzeciwieństwo Dekretom, z Regestrów sprzeciwieństwa iako równie i o kontrawencyą Dekretom samym tylko oczewistym z Regestrów Obligowych w Trybunale zapadłym, ieśliby po ukończeniu starych Wpisów mieć zdarzyło się Regestr Appellacyiny, przeznaczaiąc, nieukończone Obligowe Sprawy po Dekretach Akcessoryinych, i Kontumacyinych Trybunalskich do Sądów Ziemiańskich *in eodem Juris gradu* odsyłamy, i ażeby po przewołaniu starych Wpisów w Regestrach Obligowych tego rodzaiu Sprawy do Trybunału, pod Karą Ewokacyi, wprowadzane nie były, lecz przez Sądy Ziemiańskie, do których z przepisu *Ubiquinarij Fori* od Wierzyciela zaydzie Cytacya, rozsądzonemi mieć chcemy; w zmnieyszoney zaś liczbie Regestra nowe następne stanowiemy.

1mo. Regestr Appellacyiny na Sprawy same appellowane od Sądów tak Ziemskich i Grodzkich wyższe, iakoteż od ustanowionych Ziemiańskich wychodzić maiące, nie mniey o Kontrawencye Dekretom oczewistym i Kontumacyinym z tegoż Regestru zaszłym, i o sprzeciwieństwo Dekretom w Sprawach z Regestrów skassowanych zapadłym, wedle powyższey dystynkcyi, oprócz Appellowanych Spraw Kryminalnych z Regestrów *Incarceratorum* dawnieyszych i extraordynaryinego Taktowego od Sądów Ziemiańskich przychodzących, ktore w Trybunałach *in pleno* należeć będą do Regestrów *Incarceratorum.*

2do. Regestr Officij z Urzędnikami Ziemiańskiemi, Grodzkiemi i Kommissarzami Porządkowemi w Sprawach do odpowiedzi Ich w Trybunale obowiązuiących, wedle poniższego Odpowiedzialności urządzenia, niemniey o praktyki z Marszałkiem i Censorami Seymikowemi w Materyach Prawem o Seymikach przepisanych i o kontrawencye Dekretom z tego Regestru zaszłym.

3tio. Regestr Taktowy Extraordynaryiny na Sprawy Pokommis-

syine

fyine i inne przeznaczeniu onego z opisu Prawa właściwe, iako też o kontrawencye Dekretom z niego zapadłym.

4to. Regeftr Taktowy ordynaryiny, do którego maią należeć Sprawy *1mo.* Z Deputatami, Urzędnikami i Officyaliftami Trybunalfkiemi, o wfzelkie Jch z obowiązków Urzędowania przeftępftwa, przez Ordynacyą Trybunalfką opisane, iakoteż w Materyi dowodzącey fię Korrupcyi z temiż Ofobami. *2do.* O lezyą Deputatów, Urzędników, Officyaliftów, i Slug Sądowych, niemniey Stron, o wfzelkie też zgoła *exceffa* w famym domie Sądowym. O gwałt zaś wfzelki, pod Trybunałem, któryby nie w Jzbie, ani w Domie Sądów Trybunalfkich wydarzył fię, podobnież o wfzelkie od kogożkolwiek, komużkolwiek w czafie Sądów Ziemiańfkich w okręgu Sądowego Miafta pod Trybunałem poczynione, nie pierwey takowego gatunku Sprawy do Regeftru tegoż w Trybunale umiefzczonemi bydź mogą, tylko po rozfądzeniu finalnym Sądu Ziemiańfkiego Mieyfcowego, i zafzłey od niego Appellacyi. Sprawy o kryminały w okręgu Miafta tegoż pod czas Trybunału, w czafie nie fądzącego fię Sądu Ziemiańfkiego, równie, iako i na każdym mieyscu, ieśliby fię kiedy wydarzyły, należeć maią, do tegoż Sądu Ziemiańfkiego, na czas extra kadencyiny zbierać fię obowiązanego i Regeftru extraordynaryinego Taktowego; po Appellacyi zaś do Regeftru *Incarceratorum* w Trybunale. *3tio.* Do tegoż Regeftru Taktowego należeć będą Sprawy z Paleftrantami, Plenipotentami w Sprawach Sądowych attentuiącemi, i Woźnemi Trybunalfkiemi, iakoteż po Appellacyi od Sądów pierwfzey Jnftancyi z temiż Ofobami, i nawzaiem onym z rekonwencyonalności o wetowe kary z obwiniaiącemi, iako też o kontrawencye Dekretom z tegoż Regeftru zapadłym.

Regeftra Nowych Wpisów w Jzbie in pleno.

1mo. Regeftr *Paritatum*, do którego będą wpisywane Sprawy z nowych po tey Ustawie wyroków, z Regeftrów bądź ftarych, bądź nowych zapadaiących nietylko z odefłania *ad plenum pro resolutione* Sprawy *Paritatis*, lecz i w przypadku *ejusdem Paritatis in pleno* na drugi Trybunał. Sprawy zaś, w których przed tą Ustawą zapadły Dekreta *paritatis* z dawnieyszych Wpisów na nowy Regeftr *paritatis* nie będą przenofić fię *ad plenum*, lecz przy fwoim ftarym Wpifie z porządku przywołanym przez właściwą Jzbę oddzielną rozwiązywane bydź maią. W przypadku *paritatis* w Jzbie oddzielney i w takich *ex paritate* Sprawach z dawnych Wpifów, odefłane bydź powinny *ad plenum* Jzby, *ex pleno paritatis* na Trybunał naftępny, wedle urządzenia Ordynacyi Trybunału i powyższego wyrazu

2do Regeftr Remiffyiny, do którego maią należeć Sprawy o udeterminowanie Sądu Ziemiańfkiego w tych fzczególnie wydarzeniach *1mo.* Kiedyby fzło o Dobra w różnych Woiewództwach i Powiatach z iednych Dokumentów lub z iednego Zrzódła pochodzące. *2do* Kiedyby liczba Sędziów Ziemiańfkich do Sprawy wpływaiąca Komplet Sądowy na nią zrywała. W czym iako Strony, tak i Trybunał maią fię zachować wedle opisu i prawideł Ordynacyi Trybunalfkiey.

3tio Regeftr *Incarceratorum*, do którego Sprawy fame tylko kryminalne o Zaboyftwa po Appellacyi od Sądów Ziemiańfkich

A 2 bądź

bądź extraordynaryinych, bądź z ordynaryinych Taktowych na Trybunał wywołane, i z niego porządkiem Wpisów rozsądzane będą. Porządek wpisywania się do Regestrów Trybunalskich, ten sam ma bydź zachowany, jaki iest w Trzecim, Czwartym i Piątym Punktach, dla Sądów Ziemiańskich opisany, wyłączywszy szczególności samym tylko Ziemiańskim Sądom właściwe. Porządek brania Regestrów tą koleią następować ma; Nayprzód Regestr Appellacyiny, potym Regestr *Officii*, toż Regestr extraordynaryiny Taktowy, a z nich każdy nie dłużey będzie brany, tylko do odsądzenia iedney oczewistey Sprawy. Regestr zaś Taktowy Ordynaryiny w ciągu każdey Sprawy z powyższych Regestrów sądzącey się, koniecznie powinien bydź brany, aż do odsądzenia ostatniego Wpisu Sprawy. Porządek wołania Wpisów, porządkiem w Regestrach numerowanych Foliów zachowany bydź powinien. Porządek sądzenia Spraw na Izby ten sam służyć będzie, iaki służył podzielonym na Kadencye repartycyom; w Izbie pierwszey sądzić się maią Sprawy właściwe Trybunalskie te, które należały do Repartycyi Litewskiey Trybunału Ziemskiego w Wilnie sądzącego się. W Izbie drugiey do sądzenia należeć będą te, które sądziły się na Repartycyi Ruskiey Grodzieńskiey, oprócz Spraw *in pleno* wyłączonych do Izby pierwszey należących. Porządek wołania i sądzenia Spraw z Regestrów *in pleno* oddanych zachowany będzie, wedle Prawidel urządzaiących Ordynacyą o Trybunale. Sprawy po dekretach determinacyinych Trybunalskich, gdy odsądzone zostaną przez Sąd Ziemiański, i wywołanie przez Appellacyą do Trybunału, należeć będą do Izby Repartycyą zaymuiącey tą, w którey Sąd Ziemiamiański Dekret appellowany składaiący znayduie się. Spraw z Regestrów ordynaryinych Taktowych, których dotąd Wpisy na obie przenosiły się Repartycye, ieżliby były zaięte procederem, maią należeć do tey Repartycyi na Izby podzieloney, na którey ostatni Dekret zapadł. A jeżliby były procederem nie zaięte, choćby Wpisy znaydowały się stare, maią należeć do tey Repartycyi i Izby, do którey należy mieysce uczynku. Nie będzie zatym nikomu się godziło, pod żadnym pretextem, ani z dawnych Wpisów Repartycyi niewłaściwey, umieszczonych w Regestrach Spraw utrzymywać, ani *extra Regestrum* wpisanych popierać, ani na nowo żabnych Wpisów przeciw temu porządkowi wynosić. A ktoby mimo ten porządek albo do nie właściwego Regestru wpisał się, lub nie właściwą Sprawę Trybunałowi w Regestrach Trybunalskich utrzymywał, za przywołaniem Aktoratu Sąd tentował, lub też z przestąpieniem tego porządku Stronę kondemnował, winien zostanie Kar Ewokacyinych, za każde tego porządku przestąpienie, toiest: Sześciu Niedziel Wieży, Stą Kóp, i zwrotu Expensów prawnych Stronie pociągnioney: czego Trybunał, tak w oddzielnych Izbach, iako też *in pleno*, dostrzegać, a w przewinieniu Karami Ewokacyinemi, przy zwrócie Sprawy, bądź do właściwego Sądu, bądź do właściwych Regestrów, Stronę zawiniaiącą karać obowiązany. Każdemu wolno będzie łączyć swe Aktoraty z Regestrów bądź extraordynaryinych bądź ordynaryinych do Regestrów appellacyinych z iedności Sprawy; przeciwnie iednak z Regestrów appellacyinych i innych, do Taktowych łączyć nie wolno, pod nieważnością Dekretów, i Karą na tentuiących, w Konstytucyi Tysiąc Siedmset Ośmdziesiąt Czwartego Roku opisaną. Trybunały nadto, iako

tego

tego porządku pilnie doſtrzegać obowiązaney, tak żadne do ſiebie nie należącey Sprawy przypuſzczać, ani rozſądzaiąc Sprawy appellowane, w Kategorye nie appellowane wdawać ſię żadney mocy mieć nie będą.

Obiaśnienie Procedencyi.

Ponieważ ſpór o procedencyą mówienia w Sprawie wiele zaymował czasu, zabiegaiąc temu, ſtanowiemy: iż Strona od Dekretu pierwſzey Jnſtancyi appelluiąca, iako Strona powodowa, nayprzód winna będzie produktem uſprawiedliwiać powody ſwoiego appellowania, przez dowody Sprawę ſamą uſprawiedliwiaiące, a Strona kontentuiąca ſię Dekretem, na to odpowiadać powinna przez wzaiemny produkt, i wzaiemne tym porządkiem Repliki odbywać ſię maią. W Sprawach zaś przez obie Strony bądź w całości, bądź w Kategoryach i punktach zaappellowanych porządek w Trybunale mówienia i poſtępowania ten ſam ma bydź zachowany, iaki był na Sądzie pierwſzey Jnſtancyi, od którego appellowano.

Obiaśnienie Odpowiedzialności Urzędników w Trybunale z Regeſtrów Officij.

Szukaiąc fundamentów tych, na którychby Sprawiedliwość oparta, trwale kwitnąć, i wzroſt ſwóy brać mogła, gdyśmy iuż przeznaczyli odpowiedzialność w Trybunale Urzędnikom *ex judicato*, & *ex geſto Officio* przez Uſtawę Ordynacyi o Trybunale, a nieupatruiąc innego ſrzodka, w dogodzeniu ſprawiedliwości nad obiaśnienie i przenieſienie ogólnych Wyrazów Prawa na ſzczególne onego Urządzenia, z tego względu My Król, za zgodą Stanów Seymuiących, w czym *ex judicato* & *ex geſto Officio* Urzędy odpowiadać maią, tak poſtanawiamy:

Co do odpowiedzialności ex judicato,

1mo. Jeżliby Sąd Pierwſzey Jnſtancyi po Dekrecie ſwoim finalnym, Appellacyi, którey Prawa dozwalaią, Wyrokiem ſwym wzbronił.

2do. Jeżliby po promulgacie Dekretu ſwoiego tenże Sąd Wyrok ſwóy przeformował.

3tio. Jeżliby po Dekrecie ſwym zaappellowanym, Sąd Pierwſzey Jnſtancyi w Sprawie tey, w którey Prawo appellacyi dopuſzcza, Wyrokiem ſwym wykonanie Przyſięgi nakazywał, zaprzyſięgać dozwalał, lub oney ſłuchał.

Co do odpowiedzialności ex geſto Officio.

1mo. Jeżliby Sędzia Ziemiańſki na odprawowanie Sądów Ziemiańſkich, i Kommiſſarz Cywilno Woyſkowy na czas ſwoiey Kadencyi nie ziechał, i przez cały ciąg ſwoiego Kompletu nie znaydował ſię, a tego ani chorobą przez Przysięgę, ani legalnością przez dowody nieuſprawiedliwił.

2do. Jeżliby Sąd Ziemiańſki porządku Regeſtrów w przywoływaniu i ſądzeniu z niego Spraw nie zachował.

B 3tio.

3tio. Jeźliby Urzędnik Dekret exekwuiący na Exekucyi Dekretów nie wedle Prawą zachował się, przez coby z obowiązków urzędowania swoiego wykroczył.

4to. Jeźliby Sędzia o Korrupcyą był przekonany.

5to. Jeźliby przed udecydowaniem całkowitey sprawy, i przed podpisaniem sentencyonarza z namowy wychodził, lub do namowy kogo wprowadzał.

6to. Jeźliby Komplet Sądowy umyślnie niebytnością swą zerwał, lub na ten koniec zerwania kompletu z Koła wyszedł.

7mo. Jeźliby zagaiaiący Urzędnik Seymik i Censorowie wedle opisu Prawa o Seymikach położonego nie zachowali się, lub ony przestąpili.

8vo. Jeźliby Kommissarze Cywilno-Woyskowi, z pewney wiadomości Niepossessyonatów, a zatym od seymikowania wyłączonych, do Xięgi Ziemiańskiey przeciw Prawu wprowadzili, lub gdyby opuszczonego Possessyonata do Xięgi Ziemiańskiey wpisać niechcieli, albo na uszkodzenie czyie, iednym datę Prawa Possessyą stanowiącego wymieniali, innym Possessyą nielegalną przez parcyalność zapisywali.

9no. Jeźliby Possessyonata iednego Podatek opłacaiącego i opłatę Kwitem dowodzącego, albo i całą okolicę Szlachty wpisuiąc do Xięgi Ziemiańskiey opuścili, lub nie właściwym nazwiskiem zapisali, ato *mala fide* czynili na uszkodzenie.

10mo. Jeźliby Kommissarze Cywilno-Woyskowi w sprawy władzy swoiey niepowierzone wdawali się, a w tych rodzaiach wymienionych przestępstw ieźliby rozpisem nie usprawiedliwili się. Za wymienione i wyszczególnione *ex judicato*, & *ex gesto Officio* wykroczenia, Sędzia, Kommissarz, i każdy Urząd Pierwszey Jnstanci, w Trybunale do odpowiedzialności obowiązany, jeźliby pewnemi i iasnemi dowodami przekonany postępkiem Prawa został, ma być karany.

Ex Judicato iako to: za wykroczenie w pierwszym i trzecim Punktach, ieźli w sprawie Cywilney, na Niedziel sześć Wieży Cywilney i zwrot Expensow, z tey okazyi łożonych wskazany bydź ma: Jeźli w sprawie kryminalney, kara Wieży fundowey pół Roku. Za przestępstwo w Drugim punkcie od Urzędu oddalony, i do powrotu szkod wynikaiących obowiązany zostanie.

Ex male gesto Officio Za wykroczenia w Pierwszym, Piątym i szostym Punktach, Wieży Cywilney na Urząd Dwanaście Niedziel; Za wykroczenie w Drugim Punkcie sześć Niedziel Wieży Cywilney; Za wykroczenie w trzecim Punkcie kara wedle ważności winy rozciągać się powinna: Wszelako, ieźliby Zaboystwa i Kryminału nie ciągnęło za sobą, kara sześć Niedziel Wieży Cywilney, przy nadgrodzeniu szkod i Expensów, przewyższać nie ma. Za występek w Czwartym Punkcie Korrupcyi, kara odsądzenia na zawsze, *ab omni Activitate*, i za wartość wzięte Korrupcyi złożenie wetroynasób solucyi na Szpital do Kassy Policyiney mieyscowey. Za wykroczenie w siodmym Punkcie, kara wedle Ustawy o Seymikach. Za wykroczenie w Osmym, Dziewiątym i Dziesiątym Punktach, sześć Niedziel Wieży Cywilney, i zwrot Expensów przez Stronę zawiniaiącą. Wzaiemnie ieźliby strona Urzędnika i Kommissarza Cywilno-Woyskowego, Rozpisem usprawiedliwionego, albo w rzeczy nieznaczącey z obowiązków

Urzę-

Urzędowego wykroczenia, lub w rzeczy niewinney nad powyższe opisanie obwiniwszy, sama winną bydź się okazała, lub iasnemi i pewnemi Dowodami o przestępstwo w tym nie przekonała, takowemuż ukaraniu, iakiego na Urzędzie żądała, sama ulegać i one znosić powinna.

Kara na Korrumpuiącego. Strona korrumpuiąca Sędziego, z Pomocnikami oney korrupcyą roznoszącemi, gdy będzie o Winę iasnemi przekonana dowodami, nie tylko tymże karom, co i skorrumpowany Sędzia podpadać będzie, co się równie i na Pomocników rozciągać powinno, lecz nadto, iako Pryncypał winy, bez żadney folgi, za dowodem słusznym, Pół-Rokiem Wieży *in fundo* w iednymże Sądzie, bez żadney zwłoki, ma bydź karany.

Określenie Delacyi. Dozwalamy każdemu Publiczney Delacyi na występki z Urzędu Publiczność dotykaiące: Występki zaś Publiczność dotykaiące, w następuiących szczegółach wyliczaią się: *1mo.* Niedopuszczenie w Sprawie Kryminalney od Dekretu Appellacyi. *2do.* Niezieżdzanie na Kadencye tak Sędziów Ziemiańskich, iako też Kommissarzów Cywilno-Woyskowych. *3tio.* Zerwanie kompletu Sądowego. *4to.* Niezachowanie Porządku Ordynacyi Regestrów. Inne zaś powyższym opisem zaięte wykroczenia z Urzędu, rozumieć się maią za krzywdy szczególne, w których temu tylko wolno będzie szukać Sprawiedliwości, kto z ubliżenia oney czuć się będzie pokrzywdzonym. Delator za dowiedzeniem ktòregokolwiek z wymienionych rodzaiów, występku, Publiczność dotykaiącego, zyskiwać będzie na zawiniaiącym w proporcyą Wieży każdo-tygodniowey, to iest: od tygodnia Wieży Cywilney Złotych Sto, od fundowey Złotych Dwieście, na Zysk swóy, prócz powyższey kary i oprócz Expensów, które zawiniaiący Delatorowi zwrócic obowiązany. Żadnemu iednak ani z Delacyi Publiczney, ani z szczególney Instancyi do Sądu przychodzącemu, gdy zawołana z Regestru zostanie Sprawa Jego, nic mówić nie wolno będzie, póki nie złoży dowodu niewątpliwey Possessyi swoiey, na Odpowiedź dostarczaiącey, lub nieiuści się dobrze osiadłą Poręką Odpowiedzialności wyrównywaiącą. A iako każdemu w swoiey tylko szczególney i własney krzywdzie, godzić się wolno, tak w przypadkach wykroczeń z Urzędu pod Publiczną Delacyą określonemi szczegółami oddanych, nikomu nie będzie wolno ani przed Dekretem, ani po Dekrecie żadney stanowić ugody, opisu, ani kwitacyi wydawać, pod nieważnością tego wszystkiego, i pod winą rozciągnienia *ad Publicam Delationem*, kary równey na kwituiącego, iaka z winy zkwitowanego, podług powyższego Opisu, wypada.

Przeniesienie Aktów Trybunalskich do Miasta Sądowego Wilna. Ponieważ Regestra Sądowe, Księgi, Inkwizycye i wszelkie Akta Trybunalskie dla sądzenia się Trybunału w Nowogrodku, Mińsku i Grodnie, tamże przy Aktach Ziemskich dotąd swą rozruconą Lokacyą maią, które, ażeby przez Pisarzów mieyscowych Aktowych Ziemiańskich do Miasta Sądowego Wilna, w przeciągu trzech Tygodni, a naydaley w przeciągu inchoacyi Trybunału w Wilnie do Kancellaryi Ziemskiey Wileńskiey pod Regestrami przeniesione i za Rewersem Pisarza Aktowego Ziemiańskiego Wileńskiego złożone zostały, pod rygorem kary na niepostusznych Prawu, nakazuiemy, i Lokacyą tak tymże, iako i następnym Aktom Trybunalskim, przy konkluzyi Trybunału Ordynacyą urzą-

dzonych za Rewersem Pisarza mieyscowego Aktowego *in Archivo* Kancellaryi Ziemskiey Wileńskiey na zawsze przeznaczamy; Koszt zaś na przeniesienie teraźnieyszych Aktów Pisarzom przenoszącym one, ze Skrzynki Trybunalskiey, iaka następnem Prawem urządzona zostanie, ma bydź wrócony.

Objaśnienie Appellacyi. Wolne Appellacye wedle Statutu i Konstytucyi Tysiąc, Siedmset, Sześćdziesiąt, Czwartego Roku czynione, w trzecim Dniu po Promulgacyi Dekretu w pryncypalney Sprawie zapadłego, dopuszczone od Sądów Ziemiańskich do Trybunału Głównego Wielkiego Xięstwa Litewskiego w gatunkach Spraw, onemu przepisanych, iako też w udzielnych gatunkach spraw, Prawami oznaczonych do Trybunału Duchownego mieć chcemy: oprócz wyłączaiących się poniższemi Punktami Spraw, od których nie wolne Appellacye wedle Statutu i Konstytucyi Seymowych, iako to: *1mo.* Od Dekretów za wszelkiemi Inskrypcyami Summowemi ręcznemi. *2do.* Od zeznaney Dekretem oczewistym Reindukcyi w sprawie Expulsyiney. *3tio.* Od zasądzoney Extradycyi Poddanych, bądź wyszłych, bądź wyprowadzonych. *4to.* Od Dekretu oczewistego odsądzaiącego, Possessyą zarewersowaną wedle urządzenia Ustawy o Seymikach. *5to.* Od Dekretu w sprawach mnieyszey Importancyi, któraby Pięćset Złotych niedochodziła. *6to.* Od Dekretów Akcessoryinych, któreby pryncypalnego Wyroku nieskładały. W tych sześciu wyszczególnionych powyższych rodzaiach spraw Appellacyi od Dekretów Ziemiańskich zabraniamy, z tym iednak ostrzeżeniem: iż gdyby przy odsądzeniu Sprawy w pierwszym Punkcie nad iściznę i nad niekwestyonowany Procent prawny, w drugim Punkcie nad zwrot Possessyi wybitemu, w trzecim nad nakazaną Extradycyą Osób zbiegłych, lub wyprowadzonych, wskazaniem pretensyi kwestyonowanych, albo płaceniem za nie Summ i Expens nieproporcyonalnych uciążono: Wolność w tych przypadkach Stronie uciążliwość czuiącey, Appellacyi do Trybunału zachowuie się.

Ustanowienie Kommunikacyi, Produktów i Replik.

Oszczędzaiąc czas, który tak przez długie stawanie w Sprawach, iako też przez niegotowość Stron częstokroć z ubliżeniem oczekuiącym sprawiedliwości bywał mitrężony; mieć chcemy: aby Kommunikacya Produktów wcześnie przygotowanych, we wszystkich, a mianowicie Sukcessyinych, Kompetytorskich i Exdywizorskich sprawach, nawzaiem między rozprawuiącemi się Stronami, dopełniono w następuiącym sposobie: Strona przynosząca Pozew swóy do wpisu Aktoratu, obowiązana Produkt swoiey sprawy z dostatecznym oney przełożeniem, wyszczególnieniem Dat i treści z Dokumentów, w Kancellaryi Sądu tego, do którego ze sprawą przychodzi, złożyć, a Strona druga odbieraiąca z Kancellaryi tenże Produkt, winna nawzaiem tegoż czasu swóy także Produkt w teyże Kancellaryi z podobnymże Dat i rzeczy dostatecznym wyiaśnieniem deponować, co wszystko dopełniono bydź powinno za Rewersami Pisarza Dekretowego i Stron odbieraiących od niego Produkta, naymniey dwoma Tygodniami przed przypadnieniem sprawy: Pisarza zatym Dekretowego obowiązkiem

będzie,

będzie, Dyaryuſzu, czyli Protokułu udzielnego Kommunikacyinego utrzymywania, Rewerſów i Kwitacyów, do niego z oddaiących się i odbieraiących Produktów, zapiſywania. Replik też wzaiemnych Kommunikacya w czasie odchodzących Produktòw dopełnioną bydź powinna. Kommunikacya zaś Dokumentów między Stronami, bądź przy Produkcie, bądź przy Replice żądana, nigdy nawzaiem odmówiona, ani mitrężona bydź niepowinna: Co ma bydź zachowano we wſzelkich Subselliach.

Obiaśnienie Pomocy Woyſkowey za Dekretami Executionum.

Gdy Prawo Seymu teraźnieyſzego za Dekretami oczewiſtemi *ultimæ Inſtantiæ* i Kontumacyinemi *ultimæ Convictionis*, Pomoc Woyſkową zyſkiwać dozwalaiące, ani poprzednicze Uſtawy Tysiąc, Siedmſet, Sześćdziesiąt, Oſmego. i Tysiąc, Siedmſet, Ośmdzieſiąt, Czwartego, do teyże pomocy Woyſkowey ſtanowione, nieobiaśniły, w iakim ſtopniu Dekreta Kontumacyine maią się brać, za Dekreta *Ultimæ Convictionis*; Z obmowy zaś Prawa Tysiąc, Siedmset, Sześćdziesiąt, Czwartego Roku, o Exekucyach wydanego, wyradza się trudność rozumienia Dekretów Kontumacyinych *captati temporis*, za Dekreta *ultimæ Convictionis*, kiedy za niemi po dwókrotney tentacyi niedopuſzczoney do Sądu Stronę oporną pozywać każe, a po pierwſzey, ani po drugiey tentacyi, Pomocy Woyſkowey nie przeznacza; zabiegaiąc w tym wſzelkim oboiętnościom, i chcąc, aby iak naykrótſzym Proceſſem ſprawiedliwość wymierzoną była, ſtanowiemy: Iż Dekret Kontumacyiny w porządku drugi, w Sprawach *Summarij Proceſſus*, Satutem Litewſkim i Konſtytucyami wyſzczególnionych, a zaś w Sprawach iakieykolwiek natury po Dekretach oczewiſtych Appellacyi nieuległych, pierwſzy Dekret teyże Inſtancyi po Appellacyi też do Trybunału pierwſzy także Dekret Kontumacyiny tegoż Sądu Trybunalſkiego. W Sprawach nie sądzonych Sukceſſyinych, o kognicyą Praw, Przywileiów na Dobra leżące i o Aktorſtwo onych, trzeci w porządku Dekret Kontumacyiny, w których pierwſzy kroć raz zapiſuie się *captatum tempus*, są Dekretami *ultimæ Convictionis*, za któremi iako ſwiadectwa o należney za niemi Tradycyi do odzyſkania Pomocy Woyſkowey od Sądu tego, w którym wypadły i wypadać będą, maią bydź wydawane, tak i Pomoc Woyſkowa do ſkuteczney za niemi Tradycyi tyle razy, ile potrzeba, od Woyſk w naybliżſzey zręczności konsyſtuiących na Rekwizycyą Urzędnika exekwuiącego, aby dodawana była, nakazuiemy. Co się zaś tycze kar za ſprzeciwieńſtwo takim Dekretom, Uſtawami opisanych, tych po dopełnioney z Pomocą Woyſkową Tradycyi, wolność poſzukiwania Stronie konwinkuiącey, na Stronie ſkonwinkowaney wespół z wydatkami Prawnemi w Sądzie tym, w którym Proceſſ przewiedziony, zachowuiemy. Sąd zaś każdy w ſądzeniu win Kontrawencyinych w Punktach ninieyſzym Prawem nie odmienionych zachować się obowiązany ſtosownie do Reguły Konſtytucyą Tysiąc Siedmset, Sześćdziesiąt, Czwartego, o Exekucyach poſtanowioney.

Obia-

Obiaśnienie Limity Trybunału Głównego Wielkiego Xięstwa Litewskiego Koła Ziemskiego.

Trybunały Główne Wielkiego Xięstwa Litewskiego Ziemskie ciągle bez przerwy, wyiąwszy dni Niedzielne i Swięte, przez Czterdzieści sześć Tygodni sądzić się będą, wedle Ordynacyi o nich postanowioney, w końcu zaś czterdziestego szostego Tygodnia, w Dniu ostatnim powszednim limitować się maią. Prezydenci w oddzielnych Izbach z przytomnemi każdey Izby Deputatami, Regestra Sądowe i Protokuły zakonnotuią, Rapporta do Straży podpiszą. Po czym Izba druga z pierwszą złączywszy się, i tam pod Prezydencyą pierwszey Izby zwykłe uczyniwszy Pożegnanie, kończyć będą w Kościele Zamkowym przez *Te Deum Laudamus*, na Dziękczynieniu BOGU za szczęśliwość KROLA i Rzeczypospolitey.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: W. K. Seymowy i Konfederacyi Prowincyi Koronnych Marszałek.

Kazimierz Xiąże Sapieha Generał Artt: Litt: Marszałek Konfederacyi W. X. Littgo.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski, wyznaczony z Senatu z Prowincyi Mało-Polskiey, do Deputacyi Konsty: Kazimierz Konst: Plater Kasztelan Głu Trockiego z Senatu W. X. Litt: wyznaczony do Konstytucyi. Bazyli Walicki Woiewoda Generał Ziem Rawskich Deputowany do Konstytucyi z Senatu Prowincyi Wielkopolskiey. Michał Odrowąż Strasz Kommissarz Graniczny i Poseł Wdztwa Sandomirskiego do Konstytucyi z Prowincyi Mało-Polskiey Deputowany. Waleryan Stroynowski, Podkomorzy Buski Poseł Wołyński z Maley-Polski Deputat do Konstytucyi. Jan Ossoliński Starosta i Poseł Drohicki Deputowany z Prowincyi Małopolskiey. Adam Littawor Chreptowicz Poseł Nowogrodzki, Deputowany do Konstytucyi z W. X. Litt: Walenty Sobolewski Starosta i Poseł Warszawski, Deputowany z Prowincyi Wielko-Polskiey. Józef Radzicki Podkomorzy i Poseł Ziemi Zakrocz: Deput: do Konst: z Prowincyi Wielko-Pol: mp. Po wpisaniu zaś ninieyszey Konstytucyi, Oryginał oneyże tenże na powrót podaiący odebrał.

HERMAN.
mp:

Buchała Pisarz Aktowy Ziwadłe

Czytałem Potrykowski.

45